فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت
دوره ۹، شماره ۱۱۷، تابستان ۱۴۰۵ (جلد سوم)
www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

بررسی تاثیر بهره گیری مدیران دولتی از اطلاعات حسابداری در کاهش هزینه و زمان اجراء پروژه های عمرانی مطالعه موردی: دستگاه های اجرایی استان همدان

مریم زندیه
مربی گروه حسابداری، دانشگاه ملی مهارت، تهران، ایران.
M.zandiyeh70@gmail.com

چشم انداز حسابداری و مدیریت (دوره نهم)
شماره ۱۱۷/ تابستان ۱۴۰۵ (جلد سوم)/ صص ۱۸۳-۲۰۱

چکیده

در این پژوهش به بررسی تاثیر بهره گیری مدیران دولتی از اطلاعات حسابداری در کاهش هزینه و زمان اجراء پروژه های عمرانی مطالعه موردی: دستگاه های اجرایی استان همدان پرداخته شده است. بدون تردید اطلاعات حسابداری به صورت گسترده و توسعه یافته امروزی نکته اصلی اتکاء مدیران و مسئولین شرکتها و سازمانها و تمامی بنگاههای اقتصادی وغیر انتفاعی می‌باشد. کیفیت و نحوه ارائه این اطلاعات همواره بیش از این موضوع اصل تصمیم گیریهای مورد چالش بوده است. هدف این پژوهش ارائه اطلاعات مالی و کیفیت آنها بر عملکرد مدیران پروژه ها و زمان بندی طرح ها می‌باشد که با استفاده از پرسشنامه توزیع شده بین ۱۰۰ نفر از مدیران دستگاه های اجرایی استان همدان انجام شده است. نتایج پژوهش نشان داد که بین ارائه اطلاعات مالی و کیفیت آنها بر عملکرد مدیران پروژه و زمان بندی مناسب طرحها رابطه معناداری وجود ندارد و بین ارائه اطلاعات حسابداری دولتی و هزینه های اجرائی پروژ های عمرانی دستگاهای دولتی و زمان اجرای پروژه های عمرانی رابطه معنا داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: اطلاعات حسابداری، پروژه‌های عمرانی، عملکرد مدیران، اطلاعات مالی، دستگاه‌های اجرایی استان همدان.

مقدمه

بدون تردید اطلاعات حسابداری به صورت گسترده و توسعه یافته امروزی نکته اصلی اتکاء مدیران و مسئولین شرکتها و سازمانها و تمامی بنگاه‌های اقتصادی وغیر انتفاعی می‌باشد. کیفیت و نحوه ارائه این اطلاعات همواره بیش از این موضوع اصل تصمیم گیریهای مورد چالش بوده است. واحدهای بزرگ و صنعتی و تجاری از شاخص‌های مالی و حسابداری به عنوان علائم نشان دهنده صحت و سلامت سازمانهای مربوطه بهره می‌گیرند (آسفی و سلحشور، ۱۳۹۵). امروزه بنگاههای بزرگ صنعتی، خدماتی و تجاری که در سطح جهانی فعالیت می‌کنند با یک دید ذاتی به شاخص‌های مالی و حسابداری می‌نگرند و اطلاعات مناسب مالی همواره به منزله چشم بینای مدیران مجموعه

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

ها بوده و تمامی مدیران موفق و توانا به اهمیت بلا منازع این اطاعات واقف اند (بروکس و همکاران[1]، ۲۰۱۴). امکان ارائه لحظه به لحظه گزارشات مالی توان تصمیم‌گیری سریع و اخذ تصمیمات حیاتی را برای مدیران ارشد بنگاهها فراهم کرده است و بنگاههای بخش خصوصی با تکیه بر گزارش های مالی و درپیش گرفتن راهکارهای موثر همواره در میدان رقابت جهانی به سوی تعالی گام بر می‌دارد در این میان علی رغم تفاوت اهداف بنگاههای خصوصی و دولتی، بخشهای دولتی نیز به همان اندازه بلکه بیش از آن نیازمند توجه به اطلاعات و گزارشات مالی می‌باشند (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱). متاسفانه در کشور ما به دلیل عدم توانایی اکثر مدیران دولتی در تجزیه و تحلیل و بهره برداری از گزارشات مالی این موضوع مغفول واقع شده و موجب کاهش بهروری و افزایش هزینه به ویژه در طرح‌های عمرانی و اجتماعی می‌گردد. امروزه نقش حسابداری و اهمیت آن در تحقق اهداف سازمانها بر هیچ کس پوشیده نیست. برنامه‌های دولت برای بهبود وضعیت اقتصادی جامعه و توسعه اقتصادی مستلزم اجرای طرح‌ها و پروژه‌های زیر بنایی عظیمی است که مبالغ قابل توجهی لازم است که می‌توان با یک سیستم کارآمد حسابداری تاثیر مهمی در تصمیم گیریهای مدیریت، برنامه‌ریزی بهتر برای بهبود سریعتر وضعیت اقتصادی جامعه و بهره‌گیری بیشتر از منابع و امکانات به همراه داشته باشد که این موضوع پایه و اساس تصمیم‌گیری در توسعه جوامع مختلف را تشکیل می‌دهد (خورشیدوند،۱۳۹۰). بهبود روشها و تعالی سیستم های مدیریتی و تصمیم‌گیری در سازمانهای دولتی و مدیریت و راهبرد پروژه‌های عمرانی که بخش مهمی از بودجه کشور را به خود اختصاص می‌دهد از موضوعات با اهمیت کشور به حساب آمده و تبعات اقتصادی اجتماعی فرهنگی و سیاسی ناشی از اجرای این طرح‌ها بر کسی پوشیده نیست. زیرا با استفاده و مصرف بهینه از منابع مورد نیاز امکان توسعه این قبیل پروژه‌ها فراهم شده و جامعه از مزایای آنها بیشتر بهره‌مند می‌گردد (چریستوف و کونراد[2]، ۲۰۱۴). سرمایه‌گذاری‌های زیر بنایی در کشور نظیر سدها، پل‌ها، جاده‌ها، نیروگاه‌های تولید انرژی، مراکز آموزش عالی و... برای ایجاد ساختاری مطمئن از اهمیت خاصی برخوردار است. یکی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی که مدیران با آن روبرو هستند، مدیریت هزینه‌ها در سازمان هاست. بهره وری و کاهش هزینه‌ها در کسب و کار به معنای افزایش سودآوری است و می‌تواند به آنها کمک کند تا در بازارهای رقابتی بهتر عمل کنند (محمدی و ثاقبی، ۱۴۰۰).

یکی از مشخصه‌های توسعه اقتصادی هر کشور طرح‌های عمرانی آن است که به عنوان معیار و شاخصی عمده در رونق اقتصادی آن کشور مورد بررسی قرارمی‌گیرد بنابراین پیشرفت، رفاه و تعالی یک ملت بستگی وسیعی به موفقیت طرح های عمرانی کشورش دارد و توفیق در اجرای طرح‌های عمرانی، سازو کارها و عواملی را می‌طلبد تا چرخه امور به نحو مطلوب با کمترین هزینه و بیشترین سود به سامان و پایان رسد. امروزه به دلیل رابطه مستقیم میان زمان و هزینه اجرای پروژه، افزایش زمان اجرا اغلب منجر به افزایش هزینه‌ها می‌شود (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱). در ادبیات مدیریت، وظایف اصلی مدیر شامل: برنامه‌ریزی، سازماندهی، راهبری، نظارت وکنترل می‌باشد. تصمیم‌گیری، اساس و شالوده تمام وظایف مدیران می‌باشد و اهمیت آن در مدیریت تا این حد مطرح شده که بعضی مدیریت را مساوی با تصمیم‌گیری می‌دانند. آنچه بیش از هر چیز موفقیت تصمیم‌گیری را تضمین می‌کند، دسترسی به اطلاعات و نیز جامعیت، صحت ودقت آن است. مدیران به عنوان برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران نهایی در بنگاه‌های اقتصادی، مهمترین گروه استفاده‌کنندگان اطلاعات هستند که با اتکا به اطلاعات و کاربرد صحیح آنها، می‌توانند فعالیت موسسات را قرین توفیق سازند. این نکته باید مورد توجه قرار گیرد که جمع‌آوری نگهداری اطلاعات امری است مهم، لیکن مهمتر از آن، استفاده مناسب از اطلاعات است (فاضلی و عدالت، ۱۳۸۹). تقریبا در تمامی سازمان‌ها، بخش عمده‌ای از اطلاعات مورد بحث، در قلمرو

[1] Brookes et al
[2] Christoph and Konrad

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

اطلاعات مالی است و به همین دلیل، اهمیت و نقش برجسته این اطلاعات در افزایش توان جوابگویی و تصمیم‌گیری مدیران، کاملا مشهود است. لازمه استخراج و افشای مناسب اطلاعات حسابداری به موقع، مربوط، دقیق و قابل اتکا، داشتن چارچوب مشخص و سیستماتیک می‌باشد که به این چارچوب در اصطلاح حسابداری، سیستم اطلاعاتی حسابداری گویند (اینترونا و همکاران[1]، ۲۰۱۴). از آنجا که از خصوصیات عمده و مهم هر سیستم اطلاعاتی قابل انعطاف بودن آن است، لذا واحد اقتصادی در راستای تحقق اهدافش در عصر رقابت اطلاعاتی، نیازمند تغییر و تحول موثر و مناسب برای بهبود و ارتقای توانمندی سیستم اطلاعاتی خود می باشد (همت فر، ۱۳۸۶).

بیان مسئله

در تمام کشورهای جهان یکی از بزرگترین مصرف کنندگان منابع مالی، پروژه‌های عمرانی آن کشور می‌باشند. این پروژه‌ها علاوه بر منابع مالی منابع انسانی زیادی را نیز متوجه خود می‌نمایند که در نتیجه آن می‌توانند بسیار مثمرثمر یا بسیار زیان آور باشند. در کشور ما متأسفانه موضوع زمان اجرای پروژه‌ها مورد بی توجهی و بی اهمیتی قرار گرفته‌اند که در نتیجهٔ بی برنامگی و یا عدم برنامه‌ریزی صحیح مسئولین ذیربط می‌باشد (بروکس و همکاران، ۲۰۱۴). مدیریت زمان در پروژه یکی از مهم‌ترین عوامل کنترل هزینه و جلوگیری از تأخیر در پروژه‌های عمرانی است. وقتی زمان‌بندی فعالیت‌ها، منابع، گزارش‌های روزانه و پیشرفت واقعی پروژه به‌صورت منظم پایش شود، مدیر پروژه می‌تواند زودتر انحراف‌ها را تشخیص دهد و قبل از افزایش هزینه‌ها تصمیم اصلاحی بگیرد. در دنیای پرچالش پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وساز، زمان و هزینه دو عاملی هستند که بیشترین تأثیر را بر موفقیت یا شکست پروژه‌ها دارند. بسیاری از پروژه‌ها با وجود برنامه‌ریزی اولیه، به دلیل ضعف در مدیریت هزینه و زمان پروژه دچار انحراف، تأخیر و افزایش بی‌رویه هزینه‌ها می‌شوند (زرین چغایی، ۱۳۸۹). مطالعه حاضر بررسی تاثیر بهره‌گیری مدیران دولتی از اطلاعات حسابداری در کاهش هزینه و زمان اجراء پروژه های عمرانی مطالعه موردی: دستگاه های اجرایی استان همدان می‌باشد. لذا هدف یافتن شیوه‌های کاهش زمانی در پروژه‌های عمرانی در می‌باشد. دلیل انتخاب این موضوع نیز به لحاظ اهمیت فراوان این موضوع و یافتن دلایل و ارائه پیشنهاد و راهکار در این رابطه می‌باشد. چراکه با تشخیص صحیح یک بیماری در واقع نیمی از راه درمان طی شده است و تا زمانیکه دلایل موضوع یافت نشود برای رفع موانع و مشکلات کاری نمی‌توان کرد. در این پژوهش به دنبال پاسخ این سوال هستم که آیا بهره گیری مدیران دولتی از اطلاعات حسابداری در کاهش هزینه و زمان اجراء پروژه های عمرانی مطالعه موردی: دستگاه های اجرایی استان همدان تاثیر دارد یا خیر؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

یکی از مهمترین مراحل تصویب و انجام طرحهای عمرانی بُعد اقتصادی و امکان سنجی و در واقع ارزیابی اقتصادی آن می‌باشد. هدف نهایی از انجام طرحهای عمرانی و اساساً هر طرح دیگری توجیه اقتصادی و بهره‌برداری اقتصادی از آن می‌باشد. لذا طرحی که بازدهی و توجیه اقتصادی نداشته باشد مورد تصویب نیز قرار نخواهد گرفت. حال برای پی بردن به توجیه اقتصادی بایستی در مراحل مطالعات امکان پذیری بررسی‌های اقتصادی بسیار دقیق و کارشناسانه لازم می‌نماید. با ارزیابی ناصحیح و غیر کارشناسانه در واقع کاری را شروع نمودیم که هیچ اطمینانی برای سرانجام آن وجود نمی‌باشد به خصوص در کشور ما که از نظر ساختار اقتصادی بسیار ناپایدار و نامطمئن می‌باشد بررسی‌های بسیار دقیقتری

[1] Introna et al

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

نسبت به کشورهای پیشرفته لازم می باشد. رسیدن به رشد و توسعه همه جانبه در کشور، در برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شکل می‌گیرد. برنامه‌های مزبور اساساً ترکیبی از پروژه‌های تعریف شده است (پارسامنش، ۱۳۸۹). نظام فنی و اجرایی در جهت کوتاه نمودن مدت زمان اجرای پروژه‌ها به عنوان یک شاخص بسیار مهم و تعیین کننده براساس چهارچوب وقیاس‌هایی که در این نظام پیش بینی شده است می‌باشند. در نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور، مطالعه، پایه و اساس اجرای پروژه‌های عمرانی می‌باشد. نتایج حاصل از این مطالعات منجر به تصمیم‌گیری کلی در مورد برنامه‌ها و شناخت طرحها و مدیریت آنها می‌شود. مهمترین دستاور حاصل از این مرحله تهیه برنامه کلان توسعه می‌باشد. بنابراین هرگونه قصور و کوتاهی در انجام مطالعات فوق در عدم موفقیت پروژه‌های عمرانی از جمله تأخیر در پروژه‌ها مؤثر خواهد بود (آسفی و سلحشور، ۱۳۹۵).

حسابداری، سیستم های حسابداری و حسابداری دولتی و لزوم آن

حسابداری عبارت است از مجموعه قواعد و روشهای است که با به کارگیری آنها، اطلاعات مالی و اقتصادی یک موسسه، گردآوری، طبقه بندی و به شکل گزارشهای حسابداری تلخیص می‌شود و برای تصمیم‌گیری در اختیار اشخاص ذینفع قرار می‌گیرد. سیستم حسابداری در یک سازمان استقرار می‌یابد تا از طریق: نسبت دادن معاملات روزمره، طبقه بندی کردن این معاملات به گروه‌های همگن، خلاصه کردن این اطلاعات در گزارش‌های حسابداری. اطلاعات مورد نیاز را در اختیار تصمیم‌گیرندگان قرار دهد. استقرار سیستم حسابداری کارآمد در یک سازمان می‌تواند اطلاعات بیشتری را به سرعت در اختیار مدیران و صاحبان سرمایه قرار دهد (چریستوف و کونراد، ۲۰۱۴). طراحی سیستم‌های حسابداری رشته ای است که فعالیت آن طراحی و روشی و دستورالعمل‌ها، فرمها و دفاتر مورد استفاده جهت ثبت و نام گذاری و پردازش اطلاعات مالی است امروزه شرکتها و موسسات مشاوره‌ای و طراحی سیستم، سیستم‌های نرم افزاری آماده عرضه می‌کنند که به کمک آنها می‌توان بسیاری از عملیات حسابداری را با استفاده از رایانه ها انجام داد (خورشیدوند،۱۳۹۰). حسابداری دولتی عبارت است از کلیه عملیات مربوط به تجزیه و تحلیل، ثبت، طبقه بندی، تلخیص، گزارش دهی و تفسیر فعالیت‌های دولتی که با رعایت قوانین و مقررات مالی و اصول و موازین متداول حسابرسی دولتی انجام می‌شود. نظر به این که کلیه فعالیتهای مالی و دستگاه‌های اجرائی، می‌بایست به موقع در دفاتر دستگاه‌های اجرائی ثبت شود و نیز گزارشات مالی در مواعد مقرر، تهیه و تنظیم و نسخه اول آن جهت رسیدگی به دیوان محاسبات کشور و نسخ دوم آن پس از تایید دیوان محاسبات جهت تهیه و تنظیم صورت حساب عملکرد بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارائی ارائه شود، تا وزارت مزبور در مهلت تعیین شده، نسبت به تهیه صورت حساب مذکور اقدام و آن را از طریق دیوان محاسبات کشور به مجلس شورای اسلامی و از این طریق به استحضار ملت ایران برساند، لذا عملیات و حسابداری به هنگام از اهمیت ویژه ای برخوردار است (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱).

کاربرد و اهداف حسابداری دولتی

۱- اعمال نظارت و کنترل مالی بر مخارج در جهت نیل بر برنامه‌های از پیش تعیین شده هر یک از دستگاه‌های اجرایی که به نحوی از انحا از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند، به منظور حسن اجرای بودجه و تامین هماهنگی لازم در اجرای مقررات مالی و محاسباتی توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی.۲- اعمال نظارت و کنترل‌های لازم به منظور حفظ و حراست و نگهداری حساب اموال دولتی هر یک دستگاه‌های اجرایی توسط امور اقتصادی اعتبار.۳- تهیه و تنظیم ارائه

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

حساب برابر قوانین مقررات توسط هر یک از ذیحساب‌های دستگاه‌های اجرایی.۴- تهیه و تنظیم صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کشور.۵- ارائه صورت حساب عملکرد سالانه دولت به هیئت وزیران.۶- استفاده از اعداد و ارقام مندرج در صورت حساب عملکرد بودجه کل کشور، در راستای مطالعات و بررسی‌ها و تحلیل‌های آماری انحصاری کشور در سطح کلام، توسط بانک مرکزی و محققان ویژه صنعتگران (خورشیدوند، ۱۳۹۰).

حسابداری طرح های عمرانی

در حال حاضر در وزارتخانه ها و موسسات و شرکتهای دولتی ایران، حساب دریافت و پرداخت و وجوه عمرانی بر مبنای تصدی تعدیل شده طراحی و به صورت جداگانه نگهداری می‌گردد و صرف نظر از نارسایی‌هایی موجود، اطلاعات مورد نیاز مراجع قانونی یا مدیران دستگاه‌ها را تا حدی فراهم می‌نمایند. در برخی از کشورها بودجه وطرح های عمرانی به صورت سه ساله، پنج ساله و ده ساله تنظیم سهمیه اعتبار هر یک از سالها تکمیل پروژه بر اساس پیش بینی پیشرفت کار در بودجه سالانه منظور و به تصویب مراجع قانون گذار می‌رسد. در این قبیل کشورها مصرف اعتبارات سالانه پروژه‌ها و طرح‌های عمرانی محدود به سال مالی مورد عمل بودجه نبوده و هر مقدارکه از اعتبار سالانه تا پایان سال مالی مربوط به مصرف نرسد، در سال بعد به همراه سهمیه اعتبار سال بعد قابل مصرف می‌باشد در برخی کشورها از جمله ایران اعتبار مورد نیاز طرح‌های عمرانی را که مدت آنها از یک سال مالی تجاوز می‌کند تعیین و به تصویب می‌رسانند و دستگاه‌های دولتی می‌توانند درحدود اعتبارات سالانه طرح، تامین اعتبار و هزینه نمایند (ماده ۲۰ قانون و بودجه). بر پایه این روش اعتبار کلسیم طرح عمرانی در بودجه اولین سالی که طرح یا پروژه عمرانی در آن منظور می‌شود به تفکیک سالانه تعیین و دستگاه دولتی مجری طرح یا پروژه است که چار چوب اعتبار سالانه نسبت به اجرای طرح با پروژه اقدام نماید (خورشیدوند،۱۳۹۰). به موجب قانون اصلاح مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۵ / ۱۲ / ۷۹ مجلس شورای اسلامی، مانده مصرف نشده وجوه دریافتی تا پایان سال قبل، بایستی حداکثر تا تاریخ دهم مرداد ماه سال بعد به حساب مربوطه خزانه برگشت شود لذا اعتبارات عمرانی مصرف نشده سالانه دستگاه‌های دولتی ایران در سال بعد قابل مصرف نخواهد بود. با توجه به مطالب فوق، دستگاه‌های دولتی اجرا کننده طرح‌های عمرانی مکلفند با استفاده از حسابهای بودجه در سیستم حسابداری مورد عمل، نسبت به کنترل اعتبارات عمرانی هر سال مالی اهتمام ورزند. بخش عمده اعتبارات مربوط به بودجه عمرانی به مصرف احداث ساختمان‌ها، راه‌ها، نیروگاه‌ها و غیره می‌دهند که دوره تکمیل آنها معمولا از یک سال مالی تجاوز می‌کند بنابراین تعیین میزان هزینه تمام شده هر طرح با پروژه عمرانی که اجرای آن از یک سال مالی تجاوز می‌نماید از اهمیت قابل ملاحظه ای برخوردار بوده و سیستم حسابداری مربوط به حساب مستقل وجوه عمرانی بایستی به نحوه طراحی گردد که هزینه تمام شده هر طرح با پروژه عمرانی، در پایان دوره تکمیل از دفاتر حسابداری قابل استخراج باشد. برای نگهداری حساب طرحها با پرژه‌های عمرانی که مدت تکمیل آنها از یک سال مالی تجاوز می‌نماید می‌توان به دو طریق زیر عمل نمود: ۱- نگهداری حساب دارائیها ثابت برای پروژه‌های عمرانی مانند: ساختمان.۲- استفاده از حساب انتظامی (طرح در دست اقدام) برای نگهداری هزینه تمام شده طرح یا پروژه های عمرانی مانند: جاده ها (خورشیدوند، ۱۳۹۰).

طرح عمرانی

منظور مجموعه عملیات و خدمات مشخص است که بر اساس مطالعات توجیهی فنی و اقتصادی یا اجتماعی که توسط دستگاه اجرای انجام می‌شود طی مدت معیین و با اعتبار معیین برای تحقق بخشیدن به هدفهای برنامه عمرانی پنج ساله

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

به صورت سرمایه‌گذاری ثابت شامل: هزینه‌های غیر ثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا و یا مطالعات اجرا می‌گردد و تمام یا قسمتی از هزینه‌های اجرای آن از محل اعتبارات عمرانی تامین می‌شود و به سه نوع انتفاعی و غیر انتفاعی و مطالعاتی تقسیم می‌گردد.۱- طرح عمرانی انتفاعی: منظور طرحی است که در مدت معقولی پس از شروع به بهره برداری علاوه بر تامین هزینه‌های جاری و استهلاک سرمایه، سود متناسبی به تبعیت از سیاست دولت را نیز عاید نماید. ۲- طرح عمرانی غیر انتفاعی: منظور طرحی است که برای انجام برنامه‌های رفاه اجتماعی و عملیات زیر بنایی و یا احداث ساختمان و تاسیسات جهت تسهیل کلیه وظایف اجرا می‌گردد و هدف اصلی آن حصول در آمد نمی‌باشد.۳- طرح مطالعاتی: منظور طرحی است که بر اساس قرارداد بین سازمان و با سایر دستگاه‌های اجرائی با موسسات عملی و یا مطالعاتی متخصص برای بررسی خاص اجرا می‌گردد (خورشیدوند، ۱۳۹۰).

هزینه‌ها

مبالغی که بابت مواد اولیه، مصالح مورد نیاز، دستمزد و هزینه‌های سربار جهت اجرای یک طرح یا پروژه عمرانی پرداخت می‌شود دراین تحقیق می‌خواهم روشهایی که می‌تواند باعث کاهش این هزینه‌ها و صرفه جویی در بودجه گردد را بررسی نمایم.

۱-گزارش دهی اطلاعات مالی: یعنی در واقع ارائه موارد مورد نیاز مالی در حین اجرای پروژه‌ها و حتی قبل از آغاز پروژه می‌باشد که ارائه اطلاعات مالی با کیفیت و به‌موقع، می تواند باعث کاهش مقدار زیادی از هزینه‌ها گردد و منجر به کاهش در بودجه مصرفی در پروژه ها شده و از طریق صرفه جویی می‌توان پروژه‌ها و طرح‌های بیشتری را اجرا نمود و کیفیت و کارائی طرح‌ها بهتر و بالاتر باشند.

۲- حسابداری دولتی: عبارت است از کلیه عملیات مربوط به تجزیه و تحلیل، ثبت، طبقه بندی، گزارش دهی و تفسیر فعالیت های دولتی که با رعایت قوانین و مقررات مالی و اصول و موازین متداول حسابرسی دولتی انجام می‌شود.

۳- طرح عمرانی: مجموعه عملیات و خدمات مشخص است که بر اساس مطالعات فنی و اقتصادی و ... توسط دستگاه اجرایی انجام می شود، طی مدت معیین و با اعتبار معین.

۴- زمان بندی مناسب: در اجرای پروژه‌های عمرانی زمان بندی مناسب بسیار مهم بوده زیرا اگر طرحی در زمان در نظر گرفته شده اجرا نشود حتما دارای هزینه های اضافی خواهد بود و همچنین در زمان مورد نیاز و مشخص نیز قابل بهره برداری و استفاده نخواهد شد.

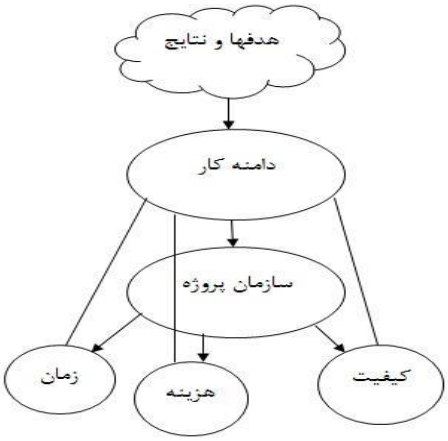
۵- دستگاه‌های دولتی: در اینجا در اصل منظور این است که چگونه می‌توان روشی را در پیش گرفت که از انجام هزینه های اضافی در یک پروژه در دست اجرای یک واحد یا سازمان دولتی که از بودجه کشور استفاده می‌کند کاهش و جلوگیری نمود یعنی هر سازمان دولتی دارای بودجه‌های خاص خود در جهت اجرای اهداف سازمان است که می بایست به نحو احسن و با کمترین هزینه نسبت به اجرای آنها اقدام نماید (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱).

مدیریت زمان و عناصر پروژه

مدیریت پروژه فرآیند است که جریان و بسته اجرای پروژه‌هارا، از ممکن ترین راه و با ممکن‌ترین نتیجه مطلوب، برای تحقق و دستیابی به هدفهای مورد نظر، برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل می‌کند. سازمان‌هایی که به نحوی درگیر اجرای پروژه‌ها می‌گردند، دانسته یا ندانسته با مفهوم جدیدی از مدیریت مواجه می‌شوند که مدیریت پروژه نامیده می‌شود. مدیریت این پروژه‌ها با مدیریت عملیاتی متعارف، تفاوتهای بسیاری دارد و اشکال خاصی از سازماندهی، روشهای

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

برنامه‌ریزی و کنترل را در برمی‌گیرد(اینترونا و همکاران ،۲۰۱۴). در نتیجه، آموزش و تجربه‌ای که در مدیریت عمومی یا حتی مدیریت ساخت مورد استفاده قرار می‌گیرد، در مدیریت کارآمد پروژه نمی‌تواند چندان قابل استفاده و مؤثر باشد. پروژه از عناصری تشکیل شده است که با یکدیگر ارتباط متقابل دارند. هدفها و نتایج، دامنه‌کار، هزینه، زمان، کیفیت و سازمان پروژه، عناصر پروژه را تشکیل می‌دهند. شکل(۱) عناصر پروژه و ارتباط متقابل آنها را نشان داده است (آسفی و سلحشور، ۱۳۹۵).

شکل (۱): عناصر پروژه و ارتباط متقابل آنها

مدیریت زمان پروژه به مجموعه‌ای از فرآیندها و ابزارهایی گفته می‌شود که به برنامه‌ریزی، زمان‌بندی و کنترل فعالیت‌های پروژه کمک می‌کند. این مفهوم فراتر از تهیه یک جدول زمان‌بندی ساده است. یک سیستم مؤثر مدیریت زمان پروژه باید شامل: تعریف دقیق وظایف و فعالیت‌ها، تعیین توالی اجرای فعالیت‌ها،تخصیص منابع به هر فعالیت، زمان‌بندی بر اساس اولویت‌ها و محدودیت‌ها،کنترل و به‌روزرسانی مداوم زمان‌بندی. استفاده از ابزارهایی مانند Gantt Chart، شبکه مسیر بحرانی (CPM) یا نرم‌افزارهای تخصصی مانند MS Project و Primavera از رایج‌ترین روش‌های عملی در این حوزه است (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱).

هدف از مدیریت هزینه و زمان پروژه

هدف نهایی از مدیریت هزینه‌ها و زمان پروژه، دستیابی به حداکثر کارایی و اثربخشی در اجرای پروژه‌هاست. برخی از مهم‌ترین اهداف عبارتند از: تحویل پروژه در زمان مقرر و با بودجه تعیین‌شده،کاهش اتلاف منابع و افزایش بهره‌وری،شناسایی سریع انحرافات و اصلاح مسیر، افزایش رضایت کارفرما و سایر ذی‌نفعان، ایجاد ساختاری حرفه‌ای و قابل تکرار در مدیریت پروژه‌ها (محمدی و ثاقبی، ۱۴۰۰).

مراحل مدیریت هزینه پروژه

گام اول: برآورد دقیق هزینه‌ها

یکی از مهم‌ترین مراحل ابتدایی مدیریت هزینه و زمان پروژه، تخمین صحیح هزینه‌هاست. این مرحله شامل شناسایی کلیه آیتم‌های هزینه‌ای، از نیروی انسانی تا مصالح و تجهیزات می‌شود. دو روش رایج در این بخش عبارتند از: ۱- تخمین مشابه (Analogous Estimating): استفاده از داده‌های پروژه‌های قبلی مشابه. ۲-تخمین پارامتریک

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

(Parametric Estimating): محاسبه هزینه بر اساس واحدهای استاندارد (مثلاً هزینه هر مترمربع ساخت). بدون برآورد دقیق، بودجه‌بندی و کنترل هزینه‌ها عملاً غیرممکن خواهد بود (پازانی و همکاران،۱۴۰۱).

گام دوم: تهیه بودجه پروژه

پس از برآورد هزینه‌ها، باید یک بودجه دقیق و قابل پیگیری برای پروژه تدوین شود. بودجه باید بر اساس فازهای پروژه، نوع فعالیت‌ها و محدودیت‌های منابع تنظیم شود. ابزارهایی مانند ساختار شکست هزینه (Cost Breakdown Structure – CBS) برای این کار توصیه می‌شوند (پازانی و همکاران،۱۴۰۱).

گام سوم: پایش و کنترل هزینه‌ها

کنترل هزینه‌ها به معنای بررسی مستمر میزان مصرف بودجه در مقایسه با پیشرفت واقعی پروژه است. در این مرحله از شاخص‌هایی مانند Cost Performance Index (CPI) و Estimate at Completion (EAC) استفاده می‌شود تا میزان انحراف از بودجه مشخص شود و اقدامات اصلاحی انجام گیرد. در این مرحله از شاخص‌هایی مانند CPI(Cost) Performance Index و Estimate at Completion (EAC) استفاده می‌شود تا میزان انحراف از بودجه مشخص شود. برای تجسم بهتر این انحرافات و مقایسه دقیق بودجه مصوب با پیشرفت واقعی در طول زمان، استفاده از نمودار S-Curve بهترین راهکار برای پایش وضعیت سلامت مالی و زمانی پروژه است تا اقدامات اصلاحی در زمان درست انجام گیرد (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱).

مدیریت و کنترل زمان در پروژه‌های ساخت

در پروژه‌های ساخت، زمان یکی از عوامل کلیدی موفقیت است. درک این موضوع کمک شایانی به مدیریت هزینه و زمان پروژه می‌کند. برنامه‌ریزی زمانی باید بر پایه واقعیت‌های پروژه، محدودیت‌ها و وابستگی‌های فعالیت‌ها انجام شود. مراحل اصلی برنامه‌ریزی زمان عبارتند از: تعریف فعالیت‌ها و وابستگی‌ها، تخمین مدت زمان هر فعالیت،ایجاد جدول زمان‌بندی با ابزار مناسب، تعیین نقاط کنترل و بازنگری. حتی دقیق‌ترین برنامه‌ها نیز بدون کنترل و اصلاح مداوم بی‌اثر خواهند بود. کنترل زمان پروژه شامل مقایسه بین زمان‌بندی برنامه‌ریزی‌شده و اجرای واقعی است. در صورت انحراف، باید دلایل بررسی و راهکارهایی مانند Fast Tracking یا Crashing اعمال شود (محمدی و ثاقبی،۱۴۰۰).

برنامه‌ریزی و مدیریت هزینه و زمان پروژه

ترکیب برنامه‌ریزی زمانی و مالی، پایه‌ای‌ترین اصل موفقیت در مدیریت هزینه و زمان پروژه است. بسیاری از پروژه‌ها به دلیل نبود این هم‌راستایی دچار انحراف می‌شوند. یکی از ابزارهای مفید در این زمینه، ماتریس هزینه– زمان است که به تحلیل هم‌زمان این دو بعد کمک می‌کند. مزایای این نوع برنامه‌ریزی شامل:کاهش ریسک‌های ناشی از ناهماهنگی، پیش‌بینی بهتر نیازهای منابع،انعطاف‌پذیری در تخصیص بودجه به فازهای مختلف (آسفی و سلحشور، ۱۳۹۵).

مدیریت بودجه، بهینه‌سازی هزینه و زمان پروژه

مدیریت بودجه، ابزاری برای حفظ کنترل بر روی منابع مالی پروژه است. یک بودجه‌ریزی قوی نه‌تنها به جلوگیری از هزینه‌های اضافی کمک می‌کند، بلکه مسیر اجرای پروژه را نیز شفاف‌تر می‌سازد. برخی از اصول حیاتی در مدیریت بودجه: تفکیک بودجه بر اساس فعالیت و زمان، پیش‌بینی هزینه‌های پنهان و ناگهانی، به‌روزرسانی دوره‌ای بودجه،

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

گزارش‌گیری مستمر و دقیق برای تصمیم‌سازی بهتر. مدیرانی که بودجه را فقط در ابتدای پروژه تنظیم کرده و رها می‌کنند، اغلب در اواسط پروژه با بحران مالی مواجه می‌شوند. مدیریت هزینه و زمان پروژه فراتر از یک وظیفه فنی است؛ این یک نگرش سیستمی برای رسیدن به تعادل میان منابع، زمان و انتظارات است. بهینه‌سازی و مدیریت هزینه و زمان پروژه هزینه و زمان پروژه یکی از مهم‌ترین چالش‌های مدیران پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وساز است (بروکس و همکاران،۲۰۱۴). هدف اصلی در این مرحله، یافتن راهکارهایی برای کاهش هزینه‌ها و کوتاه‌کردن زمان انجام فعالیت‌ها بدون کاهش کیفیت است. مدیریت هزینه‌ها صرفاً به معنای کاهش مخارج نیست؛ بلکه با استفاده از متدولوژی تحلیل ارزش در پروژه می‌توانید تعادلی میان هزینه‌های صرف شده و کیفیت نهایی برقرار کنید تا بیشترین کارایی حاصل شود. روش‌های متداول برای بهینه‌سازی شامل: فشرده‌سازی زمان پروژه (Crashing): افزودن منابع بیشتر برای انجام سریع‌تر فعالیت‌ها، اجرای هم‌زمان فعالیت‌ها (Fast Tracking): انجام هم‌زمان فعالیت‌های وابسته به جای ترتیب خطی، استفاده از فناوری‌های نوین: بهره‌گیری از ابزارهای دیجیتال و نرم‌افزارهای مدیریت پروژه برای شناسایی دقیق‌تر نقاط ضعف، بازنگری فرآیندها: حذف مراحل غیرضروری و بهینه‌سازی زنجیره تامین (آسفی و سلحشور، ۱۳۹۵)

مدیریت منابع، تحلیل هزینه و زمان در پروژه‌های ساخت

مدیریت منابع در پروژه‌های ساخت شامل برنامه‌ریزی و تخصیص بهینه نیروی انسانی، تجهیزات و مواد اولیه است که تاثیر مستقیم بر کنترل هزینه و زمان دارد. عوامل کلیدی در مدیریت منابع عبارتند از: تحلیل دقیق نیازمندی‌های پروژه، تخصیص منابع بر اساس اولویت و مهارت، نظارت بر مصرف منابع و جلوگیری از اتلاف، به‌کارگیری تکنولوژی‌های نوین برای پیگیری و مدیریت منابع. این رویکرد باعث کاهش هزینه‌های اضافی و افزایش سرعت اجرای پروژه می‌شود. تحلیل دقیق، به عنوان یکی از مراحل اصلی مدیریت هزینه و زمان پروژه، از کلیدهای موفقیت در مدیریت پروژه است. این تحلیل‌ها به مدیران کمک می‌کند تا انحرافات را شناسایی و اقدامات اصلاحی را به موقع انجام دهند.۱- شاخص عملکرد هزینه (CPI): میزان بهره‌وری هزینه۲- شاخص عملکرد زمان (SPI): میزان پیشرفت زمانی نسبت به برنامه۳- تحلیل علل تأخیرات: بررسی موانع داخلی و خارجی۴- گزارش‌گیری منظم: جهت تصمیم‌گیری بهتر و اطلاع‌رسانی به ذی‌نفعان (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱).

موانع مدیریت موثر زمان در پروژه

مدیریت زمان در پروژه‌های عمرانی با چالش‌های فراوانی روبه‌رو است که شناخت آن‌ها و راهکارهای مقابله با آن‌ها برای مدیران حیاتی است.۱- عوامل داخلی: عدم هماهنگی تیم، کمبود منابع، برنامه‌ریزی ضعیف۲- عوامل بیرونی: شرایط جوی، مشکلات تأمین مواد، تغییرات ناگهانی در پروژه۳- راهکارها: برنامه‌ریزی دقیق‌تر، افزایش ارتباطات، استفاده از ابزارهای کنترلی. شناخت و مدیریت این موانع، امکان حفظ برنامه زمانی پروژه را افزایش می‌دهد (محمدی و ثاقبی، ۱۴۰۰).

گزارش‌گیری از هزینه و زمان پروژه

گزارش‌گیری منظم و دقیق، ابزاری حیاتی برای ارزیابی پیشرفت پروژه است. گزارش‌ها باید به گونه‌ای تنظیم شوند که شامل: وضعیت فعلی هزینه‌ها و مقایسه با بودجه، میزان پیشرفت زمانی نسبت به برنامه، شناسایی مشکلات و ریسک‌های

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

احتمالی،توصیه‌های اصلاحی برای بهبود وضعیت. این گزارش‌ها باید به زبان ساده و قابل فهم برای مدیران و ذی‌نفعان ارائه شود تا به مدیریت هزینه و زمان پروژه کمک کنند (خورشیدوند، ۱۳۹۰).

نقش دفتر مدیریت پروژه (PMO) در مدیریت هزینه و زمان پروژه

دفتر مدیریت پروژه (PMO) نقش کلیدی در هماهنگی و تسهیل فرآیندهای مدیریت زمان و هزینه دارد. وظایف اصلی دفتر مدیریت پروژه عبارتند از: ایجاد استانداردها و رویه‌های مدیریت پروژه، نظارت بر عملکرد تیم‌ها و فرآیندها، ارائه گزارش‌های تحلیلی و توصیه‌های بهبود، پشتیبانی از مدیران پروژه در اتخاذ تصمیمات استراتژیک. حضور دفتر مدیریت پروژه باعث افزایش شفافیت و بهبود هماهنگی در پروژه‌ها می‌شود (اینترونا و همکاران،۲۰۱۴). مدیریت هزینه و زمان پروژه به صورت دقیق و یکپارچه، پایه‌ای‌ترین عامل موفقیت در پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وساز است. با به‌کارگیری روش‌های بهینه‌سازی، تحلیل مداوم و مدیریت منابع، می‌توان علاوه بر کنترل هزینه‌ها، زمان اجرای پروژه را نیز به حداقل رساند. نقش دفتر مدیریت پروژه (PMO) و انتخاب روش مناسب مدیریت زمان، در این مسیر غیرقابل انکار است. اکنون با شناخت عمیق این مفاهیم، می‌توانید پروژه‌های خود را با اطمینان و کارایی بیشتری هدایت کنید و به موفقیت‌های بزرگ دست یابید. (پازانی و همکاران، ۱۴۰۱).

مقایسه روش‌های مدیریت زمان

روش‌های مختلفی برای مدیریت زمان پروژه وجود دارد که انتخاب مناسب‌ترین روش به نوع پروژه و شرایط آن بستگی دارد:۱- مدیریت سنتی: تمرکز بر برنامه‌ریزی دقیق و کنترل سختگیرانه۲- رویکرد چابک (Agile): انعطاف‌پذیری بالا و بازنگری مکرر برنامه۳- مدیریت مسیر بحرانی (CPM): تمرکز بر شناسایی و مدیریت فعالیت‌های حیاتی۴- روش کانبان و اسکرام: مناسب پروژه‌های با تغییرات مکرر. مقایسه و انتخاب روش بهینه به افزایش کارایی و موفقیت پروژه کمک می‌کند (محمدی و ثاقبی،۱۴۰۰).

راههای کاهش مدت اجرای پروژه

هنگامی که به هر دلیل نتوان پروژه را در چهارچوب برنامه زمانی تعیین شده اجرا کرد، مدیر پروژه و کارشناسان تیم برنامه‌ریزی پروژه با همکاری پیمانکاران، مشاوران و واحدهای سهیم در اجرای پروژه ملزم به برنامه‌ریزی مجدد پروژه هستند. مدیر پروژه باید راهها و روشهایی را بیابد که مدت اجرای پروژه را با صرف کمترین افزایش هزینه، به مدت پیش‌بینی شده یا تعیین‌شده کاهش دهد. اتخاذ هر روشی برای کاهش مدت اجرای پروژه مستلزم برنامه ریزی مجدد پروژه می‌باشد. از شیوه‌ها و راههایی که برای کاهش هرچه ارزانتر مدت اجرای پروژه به کار می‌روند، می‌توان برای کاهش هزینه‌های پروژه هم استفاده کرد (محمدی و ثاقبی،۱۴۰۰).

مهم‌ترین اشتباهات ،عوامل بروز اشتباهات و روش‌های جلوگیری از اشتباه رایج در برآورد هزینه پروژه‌های عمرانی

برآورد هزینه، یکی از گام‌های بنیادین در چرخه عمر پروژه‌های عمرانی محسوب می‌شود. تخمین نادرست یا ناقص هزینه‌ها، می‌تواند سرنوشت یک پروژه را به کلی تغییر دهد؛ از کسری بودجه و تاخیرهای مکرر گرفته تا توقف کامل

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

پروژه. برآورد هزینه پروژه عمرانی یکی از مهم‌ترین مراحل در فرآیند برنامه‌ریزی و مدیریت پروژه‌های ساخت‌وساز است. این فرآیند، ترکیبی از تحلیل‌های فنی، اقتصادی و اجرایی بوده و هدف آن پیش‌بینی کلیه هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم مربوط به اجرای پروژه، از مرحله‌ی مطالعات اولیه و طراحی مفهومی تا بهره‌برداری نهایی است (بروکس و همکاران،۲۰۱۴). در این مرحله، کارشناس برآورد با بهره‌گیری از نقشه‌های اجرایی، مشخصات فنی، فهرست مقادیر (BOQ)، فهرست‌بهای پایه، نرخ‌نامه‌ها و داده‌های میدانی، هزینه‌ی دقیق هر بخش از پروژه را محاسبه می‌کند. این محاسبات شامل تمامی اجزای پروژه مانند: تهیه و تأمین مصالح ساختمانی، نیروی انسانی متخصص و عمومی، تجهیزات و ماشین‌آلات، هزینه‌های حمل‌ونقل، نصب، راه‌اندازی، بیمه، مالیات، هزینه‌های بالاسری، هزینه‌های مدیریت، پشتیبانی، کنترل کیفیت پیش‌بینی خسارات و ریسک‌های احتمالی. برآورد هزینه در پروژه‌های عمرانی تنها به عنوان یک تخمین ساده مطرح نیست؛ بلکه یک ابزار راهبردی در کنترل بودجه، تدوین قراردادها، برنامه‌ریزی منابع، تحلیل ریسک، تنظیم مناقصه و ارزیابی پیمانکاران به شمار می‌رود. بدون این برآورد، امکان هدایت صحیح پروژه در مسیر زمان‌بندی و بودجه تعیین‌شده بسیار دشوار خواهد بود. از آنجا که دقت در این فرآیند تأثیر مستقیمی بر موفقیت یا شکست پروژه دارد، یادگیری صحیح اصول و مراحل برآورد هزینه از اهمیت زیادی برخوردار است. مهم‌ترین اشتباهات رایج در برآورد هزینه پروژه‌های عمرانی: استفاده از قیمت‌های غیرواقعی یا قدیمی، عدم لحاظ هزینه‌های پنهان و جانبی، تخمین سرانگشتی یا بدون مستندات فنی، عدم تطابق میان طراحی، اجرا و واحد مالی، استفاده نکردن از نرم‌افزارهای تخصصی، نادیده‌گرفتن هزینه‌های تجهیز و برچیدن کارگاه (آسفی و سلحشور،۱۳۹۵). خطا در برآورد هزینه پروژه‌های عمرانی، نه‌تنها موجب بروز انحراف مالی و مدیریتی می‌شود، بلکه می‌تواند کل پروژه را از نظر زمان‌بندی، کیفیت و حتی بقای اقتصادی دچار بحران کند. شناسایی عوامل اصلی بروز این اشتباهات، گامی مهم در جهت جلوگیری از آن‌ها محسوب می‌شود. رایج‌ترین عوامل خطا در برآورد هزینه‌ها عبارتند از:

۱- فقدان آموزش تخصصی در تیم برآورد: یکی از مهم‌ترین دلایل اشتباه در برآورد هزینه‌ها، نبود دانش تخصصی و مهارت عملی در حوزه متره و برآورد است. بسیاری از کارشناسان شاغل در پروژه‌های عمرانی، اطلاعات محدودی از فهرست‌بهای پایه، اصول تحلیل قیمت‌ها، انواع قراردادها و نحوه تنظیم اسناد مالی دارند. این ناآگاهی باعث می‌شود برآوردها بر پایه حدس و گمان یا تجربیات ناقص تهیه شوند. راه‌حل این مشکل، ارتقای دانش حرفه‌ای از طریق شرکت در دوره‌های هدفمند و ساختارمند است. به همین منظور، جهاد دانشگاهی صنعتی شریف اقدام به برگزاری مجموعه‌ای از دوره‌های تخصصی متره برآورد و صورت وضعیت نویسی کرده است. این دوره‌ها مناسب مهندسین، دانشجویان و فعالان حوزه اجرا و نظارت هستند و به‌صورت آنلاین برگزار می‌شوند.۲- عجله در تهیه برآورد برای مناقصه یا ارائه به کارفرما: در بسیاری از پروژه‌ها، به دلایل فشردگی زمانی، فشارهای مدیریتی یا لزوم تحویل سریع به کارفرما، تیم برآورد فرصت کافی برای مطالعه کامل نقشه‌ها، آنالیز اقلام و تحلیل قیمت‌ها را ندارد. نتیجه این تعجیل، تخمین‌های نادقیق، حذف برخی آیتم‌ها یا استفاده از اعداد فرضی است که به‌شدت خطرناک خواهد بود.۳- نبود دسترسی به داده‌های به‌روز و معتبر: دسترسی نداشتن به بانک اطلاعات قیمت‌های روز مصالح، نیروی انسانی، ماشین‌آلات و نرخ‌های مالیاتی، از دیگر عوامل تأثیرگذار در بروز خطا است. استفاده از منابع قدیمی، اطلاعات ناقص اینترنتی یا نرخ‌های غیررسمی می‌تواند فاصله زیادی بین برآورد و واقعیت اجرایی ایجاد کند.۴- فشار کارفرما یا مدیریت برای کاهش عدد برآورد: در برخی از پروژه‌ها، تیم برآورد تحت فشار سرمایه‌گذاران یا مدیران پروژه قرار می‌گیرد تا عدد نهایی برآورد کاهش یابد. این فشار ممکن است باعث حذف آیتم‌های مهم، نادیده‌گرفتن هزینه‌های پنهان یا اعمال ضرایب غیرواقعی شود. در نهایت، در مرحله اجرا، این کاستی‌ها به شکل کسری بودجه و ناتوانی در تکمیل پروژه بروز می‌کند (پازانی و همکاران،۱۴۰۱).

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

برآورد هزینه در پروژه‌های عمرانی، اگرچه ذاتاً با درجاتی از عدم قطعیت همراه است، اما با بهره‌گیری از اصول حرفه‌ای، ابزارهای تخصصی و آموزش‌های هدفمند می‌توان احتمال خطا را به‌حداقل رساند. در ادامه، مهم‌ترین روش‌های جلوگیری از اشتباه در برآورد هزینه پروژه‌های عمرانی عبارتند از:۱- سطح تخصص فرد تهیه‌کننده آن است. کارشناسانی که دانش کافی از فهرست بهای پایه، روش‌های آنالیز بها، انواع قراردادهای عمرانی، ساختار هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم و نرم‌افزارهای تخصصی دارند، برآوردهایی بسیار دقیق‌تر و قابل اتکاتر ارائه می‌دهند. به همین دلیل، توصیه می‌شود شرکت در دوره‌های آموزش آنالیز بها و فهرست‌بها، به‌ویژه برای مهندسین مشاور، کارشناسان مناقصه، مترورهای اجرایی و دانشجویان مهندسی عمران در اولویت قرار گیرد. در این دوره‌ها، نحوه تجزیه‌بهای آیتم‌ها، ساختار قیمت‌های پایه و تنظیم صورت‌جلسات مالی به‌صورت پروژه‌محور آموزش داده می‌شود.۲- بهره‌گیری از نرم‌افزارهای تخصصی برآورد و کنترل هزینه: در دنیای امروز، استفاده از نرم‌افزارهای تخصصی به بخشی جدایی‌ناپذیر از فرآیند برآورد هزینه تبدیل شده است. اتکا به فایل‌های Excel ساده یا محاسبات دستی، نه‌تنها زمان‌بر است بلکه احتمال بروز خطاهای محاسباتی یا دوباره‌کاری را افزایش می‌دهد.۳- بررسی پروژه‌های مشابه و تحلیل تطبیقی: استناد به پروژه‌های گذشته، یکی از مؤثرترین روش‌ها برای اعتبارسنجی برآورد هزینه‌هاست. تطبیق آیتم‌ها، منابع مصرفی و ساختار هزینه پروژه‌های مشابه با شرایط پروژه فعلی، کمک می‌کند تا انحرافات احتمالی کشف و اصلاح شوند.۴- اعمال ضریب ریسک و هزینه‌های پنهان در برآورد: بسیاری از برآوردها به‌دلیل عدم پیش‌بینی شرایط خاص پروژه مانند نوسانات بازار، تغییرات نرخ ارز، مشکلات اقلیمی، تأخیرات لجستیکی یا افزایش تعرفه‌ها، با کسری مواجه می‌شوند. محاسبه و اعمال ضریب ریسک متناسب با ویژگی‌های پروژه، یک اقدام ضروری در جهت افزایش دقت برآورد است.۵- کنترل چندمرحله‌ای برآورد توسط تیم‌های مستقل: بررسی و تأیید برآورد توسط افراد یا تیم‌هایی غیر از تهیه‌کننده اولیه، از اشتباهات فردی و خطاهای محاسباتی جلوگیری می‌کند. این کنترل می‌تواند به‌صورت سلسله‌مراتبی (توسط ارشد فنی، مدیر پروژه، ناظر مالی) یا گروهی انجام شود (خورشیدوند،۱۳۹۰).

اهمیت مدیریت هزینه ها در سازمان

۱- افزایش سودآوری: سود خالص سازمان افزایش می‌یابد که می‌تواند به رشد و توسعه بیشتر کمک کند.۲- رقابت‌پذیری: هزینه‌های پایین‌تر می‌تواند به سازمان کمک کند تا قیمت‌های رقابتی‌تری ارائه دهد و در بازار جایگاه بهتری پیدا کند.۳- استفاده بهینه از منابع: مدیریت بهینه هزینه‌ها به سازمان کمک می‌کند تا منابع خود را به بهترین نحو استفاده کند و از اتلاف منابع جلوگیری کند.۴- پایداری مالی: می‌تواند به سازمان در مواجهه با نوسانات اقتصادی و بحران‌های مالی کمک کند و به پایداری آن کمک نماید.۵- افزایش سرمایه‌گذاری: صرفه‌جویی در هزینه‌ها می‌تواند منابع مالی را آزاد کند که می‌توان از آن برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های جدید یا بهبود فرآیندها استفاده کرد.۶- بهبود فرآیندها: ممکن است به شناسایی نقاط ضعف و نیاز به بهبود در فرآیندها منجر شود.۷- افزایش انگیزه کارکنان: هنگامی که سازمان در هزینه‌ها موفق باشد، می‌تواند به افزایش حقوق و مزایا یا بهبود شرایط کاری کارکنان بپردازد که به انگیزه و کارایی آنها کمک می‌کند (شوکت،۱۳۸۷).

عوامل موثر بر کاهش هزینه ها

۱- مدیریت منابع انسانی: کاهش هزینه‌های نیروی انسانی مربوط به حقوق، مزایا، استخدام و آموزش، از طریق بهینه‌سازی فرآیندهای داخلی و استفاده مؤثر از منابع انسانی.۲- مدیریت انرژی و منابع مادی: استفاده از انرژی‌های

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

تجدیدپذیر، کم کردن مصرف انرژی، و بهره‌وری بهتر از مواد اولیه و منابع موجود.۳- بهره‌گیری از فناوری‌های نوین: استفاده از سیستم‌های خودکارسازی، نرم‌افزارهای مدیریت پروژه و سیستم‌های ابری برای کم کردن هزینه‌های عملیاتی و افزایش کارایی.۴- مذاکره با تأمین‌کنندگان: بهبود شرایط قراردادها و دستیابی به قیمت‌های بهتر برای مواد اولیه یا خدمات از طریق مذاکره و روابط تجاری مستحکم.۵- برون‌سپاری (Outsourcing): واگذاری برخی از فعالیت‌های کسب و کار به شرکت‌های متخصص به‌منظور کاهش هزینه های مرتبط با نیروی انسانی و زیرساخت‌های مورد نیاز.۶- بهبود فرآیندهای داخلی: حذف فرآیندهای زائد و ناکارآمد، و بهینه‌سازی عملکرد سازمانی برای کم کردن زمان و منابع مصرف‌شده (شوکت،۱۳۸۷).

پازانی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی به بررسی مدیریت پروژه‌های عمرانی در ارزیابی کارشناسی جهت کاهش هزینه و زمان با نگاهی به ارتقاء جامع کیفیت پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که یکی از مهم ترین مشکلاتی که در پروژه های عمرانی به وجود می آید، تحمیل کردن هزینه‌های ناشی از غیرضروری کردن پروژه که بر عهده‌ی کارفرما قرارگرفته و حتی بهره برداری و اجرای به موقع توسط کارفرما حائز اهمیت است درواقع از دست دادن زمان در پروژه های عمرانی یک محدودیت به حساب می‌آید و می‌تواند برای پروژه مورد نظر بسیار گران تمام شود که این موارد در کارگاه‌های فاز اجرایی نتایج بسیار خوبی به دنبال خواهد داشت، این عمل منجر به ابتکار و خلاقیت مدیران جهت بهینه کردن هرچه بیشتر آن می‌باشد. که اجرای صحیح این موارد در صرفه‌جویی‌های زیادی در امر بودجه و هزینه‌های بیهوده، ناشی از هدر رفتن منابع مالی جلوگیری خواهد کرد در اجرای این امر پیمانکاران قبل از انجام مناقصه باید با در نظر گرفتن معیارهای مورد نظر و به همراه تیم کارشناسی کارآمد و با تجربه صورت پذیرد قبل از شروع انجام عملیات اجرایی مورد نظر تعیین محل اجرای پروژه با بررسی لازم، کارشناسی قطعی می‌شود و مدارک دال بر مالکیت دولت قرارگرفته و بلامعارض بودن عرصه را دریافت و ارائه می‌کند که این نوع پروژه ها ازلحاظ مدیریت راهبردی و اجتماعی برای کشور مهم می‌باشد و می تواند در آن روش مناسبی جهت کنترل پروژه، ازلحاظ زمانی و مدیریت زمان قرارگرفته باشد.

محمدی و ثاقبی (۱۴۰۰)، در پژوهشی به بررسی شناسایی عوامل افزایش هزینه در پروژه‌های عمرانی با استفاده از رویکردتصمیم‌گیری چند شاخصه فازی مورد مطالعه: شهرداری تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که عواملی که بر افزایش هزینه‌های پروژه‌های عمرانی موثر بودند عبارتند از: بالا رفتن هزینه در اثر تورم‌های به وجود آمده در کشور، عملکرد نامناسب پیمانکار، مشکل تخصص مهندسان مشاور و ناظر و عدم مطالعه کافی در ابتدای پروژه، نبود نیروی انسانی کارآمد، عدم ثبات مدیریت کارگاه از شروع پروژه، عدم وجود سیستم کنترل پروژه قوی، نبود سیستم مدیریت پروژه مناسب، نبود تعهد کاری در میان کارکنان پروژه، برآورد اشتباه هزینه‌ها در ابتدای پروژه که با استفاده از تحلیل FMEA، بالاترین ریسک مربوط به شاخص بالارفتن هزینه در اثر تورمهای به وجود آمده در کشور است و با استفاده از سیستم مدیریت پروژه مهمترین شاخص نبود سیستم مدیریت پروژه مناسب می‌باشد.

آستی و سلحشور (۱۳۹۵)، در پژوهشی به بررسی تحلیل تأثیرتأخیرات زمانی در روند پیشرفت پروژه‌های ساخت وساز با استفاده ازشبکه‌های فازی مطالعه موردی:تقاطع غیرهمسطح جانباز شهردزفول پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که با استفاده از شبکه‌های فازی می توان تاخیرات زمانی در پروژه‌های ساخت و ساز را کاهش داد.

پارسامنش (۱۳۸۹)، با بررسی تاثیر سیستم‌های اطلاعاتی بر ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری در شرکت‌های پتروشیمی به این نتیجه رسید که بین میزان استفاده از سیستم‌های اطلاعاتی و افزایش ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری رابطه معناداری وجود دارد.

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

زرین چغایی (۱۳۸۹)، به بررسی و ارزیابی نقش گزارش‌های سیستم اطلاعاتی بانک اقتصاد نوین در تصمیم‌گیری مدیران آن پرداخت. محقق عنوان می‌کند که گزارش‌های حاصل از سیستم اطلاعاتی حسابداری در بانک اقتصاد نوین در تصمیم گیری مدیران بانک نقش داشته و نتیجه گرفت که سیستم موجود، قابل قبول است. خورشیدوند در مطالعه خود به بررسی سیستم گزارشگری مالی شرکتهای عمرانی مطالعه موردی: شرکت ارسا ساختمان پرداخت و اینگونه نتیجه گیری کرد که سیستم گزارشگری شرکت، سیستم قابل قبول بود، و گزارشات سیستم به موقع، قابل فهم و قابل مقایسه می باشد.

شوکت (۱۳۸۷)، در تحقیقی به دنبال ارزیابی اثر بخشی سامانه‌های اطلاعاتی حسابداری شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی بر تصمیمات مدیران شرکت بوده که نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد، مدیران ارشد شرکت توسعه نیشکر وصنایع جانبی در تصمیمات خود، از اطلاعات سامانه های حسابداری استفاده نمی‌نمایند.

سویز و همکاران[1] (۲۰۰۸)، در پژوهشی به بررسی علل تعویق در پروژه‌های عمرانی در کشور اردن پرداختند. نتایج پژوهش نشان دادکه عوامل تعویق در اجرای پروژه‌ها طبق سیستم درون شناسایی و طبقه بندی شده است. بسیاری از پروژه‌ها در دست اجرا از مجموعه موجود هزینه و زمان جلوتر می‌روند. مشکلات مالی پیمانکاران و متغیر بودن سفارشات لازم به وسیله‌ی کارفرما مهمترین عاملی هست که به تعویق در اجرای پروژه می‌باشد تحقیقات جمع آوری شده میدانی و صحبت کردن با مهندسین مشاوره و کارفرمایان پروژه ارزیابی و انجام می‌شود.

کمینگ و همکاران[2] (۲۰۰۸)، در پژوهشی به بررسی در زمینه عوامل تعویق در پروژه‌های ساخت و ساز در کشور اندونزی پرداختند. نتایج پژوهش نشان دادکه تعویق در پروژه‌های عمرانی، نه به زمان حاضر بر می‌گردد و نه اینکه خاص کشور ما باشد در عین حال مشکلات مدیریت ساخت وساز در کل کشورهای در حال پیشرفت می‌باشد. با توجه به آثار کشورهای مختلف بسته به نوع منابع اعتباری، فرهنگ و میزان پیشرفت آنها متفاوت است

تای سن و بیکر[1] (۲۰۰۳)، در رابطه با میزان استفاده از اطلاعات در تصمیم‌گیری، پژوهشی ارائه نمودند. آنها به این نتیجه رسیدند که در میان عوامل موثر بر تصمیم‌گیری، اطلاعات حسابداری تاثیر به سزایی دارد و برقراری سیستم اطلاعاتی حسابداری را در سازمان‌ها توصیه می‌کند. درایور و ماک[2]در پژوهشی استفاده از سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری و ارزیابی اثرات بکارگیری اطلاعات حسابداری در تصمیم‌گیری‌ها را مورد بررسی قرار داند. آنها به این نتیجه رسیدند اگر زمان تصمیم‌گیری کوتاه باشد، از اطلاعات حسابداری کمتر استفاده شده و اگر زمان تصمیم‌گیری طولانی‌تر باشد از اطلاعات حسابداری بیشتر استفاده می‌شود.

اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

امروزه بنگاههای بزرگ صنعتی، خدماتی و تجاری که در سطح جهانی فعالیت می‌کنند با یک دید ذاتی به شاخص‌های مالی و حسابداری می‌نگرند و اطلاعات مناسب مالی همواره به منزله چشم بینای مدیران مجموعه ها بوده و تمامی مدیران موفق و توانا به اهمیت بلا منازع این اطاعات واقف‌اند. امکان ارائه لحظه به لحظه گزارشات مالی توان تصمیم‌گیری سریع و اخذ تصمیمات حیاتی را برای مدیران ارشد بنگاه‌ها فراهم کرده است و بنگاه‌های بخش خصوصی با تکیه بر گزارش‌های مالی و درپیش گرفتن راهکارهای موثر همواره در میدان رقابت جهانی به سوی تعالی گام بر می‌دارد در این میان علی رغم تفاوت اهداف بنگاه‌های خصوصی و دولتی، بخش‌های دولتی نیز به همان اندازه بلکه بیش از آن نیازمند توجه به اطلاعات و گزارشات مالی می‌باشند (پازانی و همکاران،۱۴۰۱). متاسفانه در کشور ما به دلیل عدم توانایی

[1] Sweis et al
[2] Kamikg et al

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

اکثر مدیران دولتی در تجزیه و تحلیل و بهره برداری از گزارشات مالی این موضوع مغفول واقع شده و موجب کاهش بهروری و افزایش هزینه به ویژه در طرح‌های عمرانی و اجتماعی می‌گردد. امروزه نقش حسابداری و اهمیت آن در تحقق اهداف سازمانها بر هیچ کس پوشیده نیست. برنامه‌های دولت برای بهبود وضعیت اقتصادی جامعه و توسعه اقتصادی مستلزم اجرای طرح‌ها و پروژه‌های زیر بنایی عظیمی است که مبالغ قابل توجهی لازم است که می‌توان با یک سیستم کارآمد حسابداری تاثیر مهمی در تصمیم گیریهای مدیریت، برنامه ریزی بهتر برای بهبود سریعتر وضعیت اقتصادی جامعه و بهره گیری بیشتر از منابع و امکانات به همراه داشته باشد که این موضوع پایه و اساس تصمیم گیری در توسعه جوامع مختلف را تشکیل می‌دهد. بهبود روشها و تعالی سیستم های مدیریتی و تصمیم گیری در سازمانهای دولتی و مدیریت و راهبرد پروژه های عمرانی که بخش مهمی از بودجه کشور را به خود اختصاص می‌دهد از موضوعات با اهمیت کشور به حساب آمده و تبعات اقتصادی اجتماعی فرهنگی و سیاسی ناشی از اجرای این طرح ها بر کسی پوشیده نیست. زیرا با استفاده و مصرف بهینه از منابع مورد نیاز امکان توسعه این قبیل پروژه ها فراهم شده و جامعه از مزایای آنها بیشتر بهره مند می‌گردد. لذا این موضوع در بین دستگاه‌های اجرایی و دولتی از اهمیت و ضرورت خاصی برخوردار می‌باشد.

سوالات تحقیق

۱- آیا نحوه ارائه اطلاعات مالی و کیفیت آنها بر عملکرد مدیران پروژه‌ها و زمان بندی طرح ها موثر است؟
۲- آیا ارائه اطلاعات حسابداری دولتی باعث کاهش هزینه‌های اجرائی پروژه‌های عمرانی دستگاه‌های دولتی می‌شود ؟
۳-کنترل فنی مسائل مالی طرح‌ها و گزارش دهی همزمان در طول طرح چه تاثیری بر کاهش هزینه و بهبود و اجرای طرح‌ها دارد؟
۴- آیا ارائه اطلاعات حسابداری دولتی باعث کاهش زمان اجرای پروژه‌های عمرانی دستگاه‌های دولتی می‌شود؟

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اول: ارائه اطلاعات مالی و کیفیت آنها بر عملکرد مدیران پروژه و زمان بندی مناسب طرحها موثر است.
فرضیه دوم: ارائه اطلاعات حسابداری دولتی باعث کاهش هزینه‌های اجرائی پروژه‌های عمرانی دستگاه‌های دولتی می شود.
فرضیه سوم: کنترل فنی مسائل مالی طرحها و گزارش دهی همزمان در طول طرح برکاهش هزینه‌ها و بهبود و اجرای طرحها تاثیر مثبت دارد.
فرضیه چهارم: ارائه اطلاعات حسابداری دولتی و توجه ویژه به آنها باعث کاهش زمان اجرای پروژه‌های عمرانی دستگاه‌های دولتی می‌شود.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش بررسی تاثیر بهره گیری مدیران دولتی از اطلاعات حسابداری در کاهش هزینه و زمان اجراء پروژه‌های عمرانی مطالعه موردی: دستگاه‌های اجرایی استان همدان می‌باشد.

روش پژوهش

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

این پژوهش به صورت کمی و کیفی بوده که از لحاظ کمی رابطه میان متغییر ها و تاثیر آنها بر روی یکدیگر را با استفاده از روشهای آماری انجام شده است و از لحاظ کیفی، با استفاده از روش مشاهده به صورت مستقیم با مسئولین تماس برقرار نموده و به جمع آوری اطلاعات پرداخته شده است. بطور کلی از روش میدانی و کتابخانه‌ای استفاده شده که در روش میدانی هیچ نوع دستکاری بر روی متغییرها را صورت نگرفته و تنها به ارتباط و تعامل آنها پرداخته شده است و در روش کتابخانه‌ای ما منابع و مطالبی که در ارتباط با موضوع تحقیق بوده جمع آوری کرده و مورد استفاده قرار داده شده است.

قلمرو پژوهش

قلمرو مکانی پژوهش طرح ها و پروژه‌ها استان همدان می‌باشد. همچنین قلمرو زمانی پژوهش سال۱۴۰۴ و شش ماهه اول سال ۱۴۰۵ می‌باشد.

جامعه آماری، حجم نمونه ، روش نمونه برداری و روش جمع آوری اطلاعات

جامعه آماری تحقیق کلیه مدیران دستگاه‌های اجرایی استان همدان می باشد. نمونه آماری تحقیق از بین مدیران دستگاه های اجرایی، ۵۰ نفر را به صورت غیر احتمالی انتخاب شده‌اند. همچنین در این تحقیق از روش نمونه برداری تصادفی، روش اتفاقی را مورد استفاده شده است. روش جمع آوری اطلاعات: در این تحقیق، روش جمع آوری اطلاعات پرسشنامه می‌باشد که دارای ۲۰ سوال است و از نوع بسته و بدون نام است و به صورت خود ساخته می‌باشد. در این پرسشنامه جواب سوالات با صورت دو گزینه‌ای (بلی – خیر) طراحی شده و همچنین بدلیل محدودیت‌های جامعه آماری در قسمت اول پرسشنامه، سوالات مربوط به جنسیت و سطح سواد و ... را در نظر گرفته نشده است و تنها جواب سوالات دو گزینه‌ای را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده شده است.

یافته‌ها

فرضیه اول: ارائه اطلاعات مالی و کیفیت آنها بر عملکرد مدیران پروژه و زمان بندی مناسب طرحها موثر است.

سوال	بله	خیر
۱	۳۴	۱۶
۲	۳۱	۱۹
۴	۲۹	۲۱
۸	۴۲	۸
۱۲	۳۹	۱۱
جمع	۱۷۵	۷۵

با توجه به جدول فوق، سوالات اختصاص یافته به فرضیه اول: ارائه اطلاعات مالی و کیفیت آنها بر عملکرد مدیران پروژه و زمان بندی مناسب طرحها موثر است، شماره‌های ۱ و ۲ و ۴ و ۸ و ۱۲ می‌باشد. درنتیجه فرضیه اول معنی دار نیست و کاربرد ندارد و مورد تایید قرار نمی‌گیرد.

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

فرضیه دوم: ارائه اطلاعات حسابداری دولتی باعث کاهش هزینه‌ای اجرائی پروژه‌های عمرانی دستگاههای دولتی می‌شود.

سوال	بله	خیر
۳	۲۷	۲۳
۹	۲۸	۲۲
۱۰	۱۴	۳۶
۱۳	۲۴	۲۶
۱۶	۳۷	۱۳
جمع	۱۳۰	۱۲۰

با توجه به جدول فوق، سوالات اختصاص یافته به فرضیه دوم: ارائه اطلاعات حسابداری دولتی باعث کاهش هزینه‌ای اجرائی پروژه‌های عمرانی دستگاه‌های دولتی می‌شود، شماره‌های ۳ و ۹ و ۱۰ و ۱۳ و ۱۶ می‌باشد. درنتیجه فرضیه دوم معنی دار است و کاربرد دارد و مورد تایید قرار می‌گیرد.

فرضیه سوم: کنترل فنی مسائل مالی طرحها و گزارش دهی همزمان در طول طرح بر کاهش هزینه و بهبود و اجرای طرحها تاثیر مثبت و معنی دار دارد.

سوال	بله	خیر
۶	۴۰	۱۰
۷	۱۳	۳۷
۱۵	۱۲	۳۸
۱۷	۲۵	۲۵
۲۰	۲۷	۲۳
جمع	۱۱۷	۱۳۳

با توجه به جدول فوق، سوالات اختصاص یافته به فرضیه سوم: کنترل فنی مسائل مالی طرحها و گزارش دهی همزمان در طول طرح بر کاهش هزینه و بهبود و اجرای طرحها تاثیر مثبت و معنی دار دارد، شماره‌های ۶ و ۷ و ۱۵ و ۱۷ و ۲۰ می‌باشد. درنتیجه فرضیه سوم معنی دار است و کاربرد دارد و مورد تایید قرار می‌گیرد.

فرضیه چهارم: ارائه اطلاعات حسابداری دولتی و توجه ویژه به آنها باعث کاهش زمان اجرای پروژه‌های عمرانی دستگاه‌های دولتی می‌شود.

سوال	بله	خیر
۵	۱۸	۳۲
۱۱	۱۲	۳۸
۱۴	۴۲	۸
۱۸	۳۰	۲۰
۱۹	۳۹	۱۱
جمع	۱۴۱	۱۰۹

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

با توجه به جدول فوق، سوالات اختصاص یافته به فرضیه چهارم: ارائه اطلاعات حسابداری دولتی و توجه ویژه به آنها باعث کاهش زمان اجرای پروژه های عمرانی دستگاههای دولتی می‌شود، شماره های ۵ و ۱۱ و ۱۴ و ۱۸ و ۱۹ می باشد. درنتیجه فرضیه چهارم معنی دار است و کاربرد دارد و مورد تایید قرار می‌گیرد.

نتیجه گیری

به طورکلی در پروژه های عمرانی به علت اهمیت هزینه‌های بالایی که در اجرا دارند اکثرا جزء پروژه‌های ملی، محسوب می‌شود. لذا همانقدر که افزایش کمیت این نوع پروژه‌ها از لحاظ استراتژیک و اجتماعی برای کشور مهم است، همانقدر و حتی بیشتر از آن اجرا و بهره برداری به موقع و با کیفیت مهم می‌باشد. . همان طور که اشاره شد یکی از مهم ترین مشکلاتی که در پروژه‌های عمرانی به وجود می‌آید، تحمیل کردن هزینه‌های ناشی از غیرضروری کردن پروژه که بر عهده ی کارفرما قرارگرفته و حتی بهره برداری و اجرای به موقع توسط کارفرما حائز اهمیت است درواقع از دست دادن زمان در پروژه‌های عمرانی یک محدودیت به حساب می‌آید و می‌تواند برای پروژه مورد نظر بسیار گران تمام شود که این موارد در کارگاه های فاز اجرایی نتایج بسیار خوبی به دنبال خواهد داشت، این عمل منجر به ابتکار و خلاقیت مدیران جهت بهینه کردن هرچه بیشتر آن می‌باشد. که اجرای صحیح این موارد در صرفه جویی های زیادی در امر بودجه و هزینه‌های بیهوده، ناشی از هدر رفتن منابع مالی جلوگیری خواهد کرد در اجرای این امر پیمانکاران قبل از انجام مناقصه باید با در نظر گرفتن معیارهای مورد نظر و به همراه تیم کارشناسی کارآمد و با تجربه صورت پذیرد قبل از شروع انجام عملیات اجرایی مورد نظر تعیین محل اجرای پروژه با بررسی لازم، کارشناسی قطعی می‌شود و مدارک دال بر مالکیت دولت قرارگرفته و بلامعارض بودن عرصه را دریافت و ارائه می‌کند که این نوع پروژه‌ها ازلحاظ مدیریت راهبردی و اجتماعی برای کشور مهم می‌باشد و می‌تواند در آن روش مناسبی جهت کنترل پروژه، ازلحاظ زمانی و مدیریت زمان قرارگرفته باشد. هدف تحقیق حاضر بررسی تاثیر بهره گیری مدیران دولتی از اطلاعات حسابداری در کاهش هزینه و زمان اجراء پروژه‌های عمرانی مطالعه موردی: (دستگاه های اجرایی استان همدان) می‌باشد. بر روی مدیران دستگاه‌های اجرایی استان همدان نشان داد که با انجام اصلاحات لازم در سیستم حسابداری دولتی به ویژه تغییر نگرش مدیران به موضوع می‌توان با بهره گیری از متخصصان امر به عنوان مشاوره و ناظر در طرحهای عمرانی دولتی، استفاده از نیروی انسانی ماهر، آموزش صحیح نیروهای موجود، ارتباط نزدیکتر بخش‌های گزارشگری مالی و مدیریت طرحها و گزارش لحظه به لحظه پیشرفت کار را از منظر حسابداری ضمن پیشگیری از افزایش هزینه‌های احتمالی با کاهش زمان و هزینه میزان بهره وری و کارایی در اجرای پروژه را افزایش داد. مدیریت هزینه‌ها در سازمان و کسب و کار یک فرآیند مستمر و چندجانبه است که نیازمند تحلیل دقیق، برنامه‌ریزی مناسب و اجرای راهبردهای مؤثر دارد تا به کیفیت خدمات و محصولات آسیب نرساند. استفاده از فناوری‌های نوین، بهره‌برداری بهینه از منابع، مذاکره با تأمین‌کنندگان، بهبود فرآیندهای داخلی و توسعه روابط با مشتریان از جمله روش‌هایی هستند که می‌توانند به افزایش بهره وری و کاهش هزینه ها و افزایش سودآوری کسب و کار ها و سازمان‌ها کمک کنند. با تمرکز بر این استراتژی‌ها، می‌توان از منابع موجود به بهترین شکل استفاده کرد و در نهایت به بهبود عملکرد مالی و موفقیت بلندمدت کسب و کار دست یافت.

منابع

www.jamv.ir
ISSN: 2645-4572

- ✓ آسفی، محمد، سلحشور، جمشید، (۱۳۹۵). تحلیل تأثیرتأخیرات زمانی در روند پیشرفت پروژههای ساخت وساز با استفاده ازشبکه‌های فازی (مطالعه موردی: تقاطع غیرهمسطح جانباز شهردزفول)، چهارمین کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم و تکنولوژیکی، سن پترزبورگ روسیه، ۷ مردادماه ۱۳۹۵.
- ✓ پارسامنش، محمدعلی، (۱۳۸۹)، بررسی تاثیر سیستم های اطلاعاتی بر ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری در شرکتهای پتروشیمی، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک، صص ۵۸-۷۰.
- ✓ خورشیدوند، روح الله، (۱۳۹۰)، بررسی سیستم گزارشگری مالی شرکت های عمرانی (مطالعه موردی: شرکت ارسا ساختمان)، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد، صص ۸۷-۹۶.
- ✓ خیاط بهبهان، زهرا، دهدار بهبهانی، حسین، رستمی، یزدان، (۱۳۹۴)، راهنمای کاربردی پروپزال نویسی در مطالعات علوم انسانی، انتشارات سخنوران، تهران، شماره کتابشناسی ملی ۳۷۹۶۲۶۱، بهار ۱۳۹۴.
- ✓ دهدار بهبهانی، حسین، خیاط بهبهانی، زهرا، حسن زاده، محبوبه، رستمی، یزدان، (۱۳۹۴)، آزمون های آماری فصل سوم پایان نامه، انتشارات سخنوران، تهران، شماره کتابشناسی ملی ۳۸۵۹۲۰۱، بهار ۱۳۹۴.
- ✓ زرین چغایی، سمیه، (۱۳۸۹)، بررسی و ارزیابی سیستم اطلاعات حسابداری بانک اقتصاد نوین،پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد، صص ۵۶-۹۰.
- ✓ فاضلی، احمد، عدالت، احمد، (۱۳۸۹)، سیستم اطلاعات حسابداری، نشریه حسابرس، شماره ۵۱، صص ۱۲۰-۱۲۴.
- ✓ شوکت، جمشید، (۱۳۸۷)، ارزیابی اثر بخشی سامانه های اطلاعاتی حسابداری شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی بر تصمیمات مدیران، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک، صص ۳۵-۷۸.
- ✓ محمدی، مهرداد، ثاقبی، علیرضا، (۱۴۰۰). شناسایی عوامل افزایش هزینه در پروژههای عمرانی با استفاده از رویکردتصمیمگیری چند شاخصه فازی (مورد مطالعه: شهرداری تهران)، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین درمدیریت و حسابداری، سال پنجم، شماره ۶۳، تابستان ۱۴۰۰- جلد دوم، صص ۸۲-۱۰۱.
- ✓ نیک پندار، محمد رضا، رستمی، یزدان، وفایی، فاطمه، (۱۳۹۶)، روش تحقیق در حسابداری و اقتصاد، انتشارات میعاد اندیشه، تهران، شماره کتابشناسی ملی۴۷۲۶۵۳۰، بهار ۱۳۹۶.
- ✓ همت فر، محمود، (۱۳۸۶)، سیستم های اطلاعاتی حسابداری، ویراسته هیئت تحریریه انتشارات فرهنگ زبان، تهران، چاپخانه آفتاب، چاپ اول، صص ۶۷-۱۰۴.
- ✓ Brookes, N., Butler, M., Dey, P. & Clark, R. (2014). The use of maturity models in improving project management performance: An empirical investigation. International Journal Of Managing Projects In Business, 7(2), 231–246.
- ✓ Christoph, A. J. & Konrad, S. (2014). Project Complexity as an Influence Factor on the Balance of Costs and Benefits in Project Management Maturity Modeling. Procedia - Social And Behavioral Sciences, 119, 162–171-.Introna, V., Cesarotti, V., Benedetti, M., Biagiotti, S. & Rotunno, R. (2014). Energy Management Maturity Model: an organizational tool to foster the continuous reduction of energy consumption in companies. Journal Of Cleaner Production, 83, 108–117.
- ✓ Sweis G.,Sweis R., Abu Hammad A., Shboul A.,(2008),Delays in construction projects: The case of Jordan, International Journal of Project Management, Volume 26, Issue 6, Pages 665-674.
- ✓ Peter F. Kamikg., Paul O .Olomolaiye., Gray D. Holt., Frank C. Harris.,(2008),Factorsinfluencing construction time and cost overruns on high-rise projects in Indonesia, construction management and economic.